

Τοποθέτηση του Μιχάλη Τρεμόπουλου
στη Διακομματική Επιτροπή για την Παιδεία

Αθήνα 29.11.2010

Κατ' αρχάς ευχαριστούμε για την πρόσκληση. Θέλουμε να σας δηλώσουμε ότι εμείς συμμετέχουμε σε κάθε διάλογο που μας προτείνεται, ακόμη κι αν υπάρχουν διαφοonίες σε θέματα αρχής.

Διαφωνούμε με κάθε προσπάθεια συκοφάντησης του ελληνικού δημόσιου πανεπιστημίου αλλά και με τοποθετήσεις που απορρίπτουν το διάλογο επειδή το κείμενο διαβούλευσης που καταθέσατε εκτιμούν ότι δεν αποτελεί βάση διαλόγου.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι συμφωνούμε σε μια θεσμικά κατοχυρωμένη αξιοκρατική και αποτελεσματική λειτουργία των Πανεπιστημίων, απαλλαγμένη από πελατειακές σχέσεις, κομματικές παρεμβάσεις και οικογενειοκρατικά συμπλέγματα.

Το θέμα, όμως, είναι με ποιο τρόπο, ποια μέσα και προς ποια κατεύθυνση η κυβέρνηση θα φέρει τις αλλαγές που είναι απαραίτητες.

Γνωρίζετε, βέβαια, ότι υπάρχει αρνητική πρόταση-απόφαση των πρυτάνεων και ότι ακόμα είναι σε διαβούλευση μεταξύ των μελών ΔΕΠ, κυρίως το πρώτο μέρος, για τη διοίκηση, όπου υπάρχουν έντονες διαφοonίες.

Είμαστε αντίθετοι σε κάθε χρησιμοθηρική και αγοραία προσέγγιση του πανεπιστημίου. Υπάρχει ένα πολύ ενδιαφέρον σχετικό κείμενο γραμμένο από τη Λίγκα των Ευρωπαϊκών Ερευνητικών Πανεπιστημίων (LERU, "What are Universities for?", 2008). Τα Πανεπιστήμια που συμμετέχουν σε αυτό το δίκτυο ενδεικτικά είναι το Πανεπιστήμιο του Cambridge, της Οξφόρδης, του Εδιμβούργου, το UCL (University College of London), της Χαϊδελβέργης, της Ζυρίχης κλπ. Δηλαδή ορισμένα από τα μεγαλύτερα και ιστορικότερα της Ευρώπης.

Υπάρχει και ένα κείμενο από το LERU για τις διεθνείς κατατάξεις και αξιολογήσεις των Πανεπιστημίων, το οποίο εσείς χρησιμοποιείτε. Όμως υπάρχει και μια καινούργια έρευνα, απολύτως αντικειμενική, στηριγμένη μόνο σε μετρήσιμα στοιχεία, που βγάζει μέσα στα πρώτα 500 παγκοσμίως αρκετά ελληνικά Πανεπιστήμια, όπως το Καποδιστριακό, το Αριστοτέλειο, της Πάτρας, των Ιωαννίνων (<http://www.highimpactuniversities.com/rpi.html>).

Γενικά, η κριτική που γίνεται από πανεπιστημιακούς μας και αφορά την αλλαγή της Διοίκησης των Πανεπιστημίων με τη θέσπιση Συμβουλίων Διοίκησης, είναι ότι το σύστημα που προτείνει το ΥΠΕΠΘ καταργεί ουσιαστικά την αυτοδιοίκηση υπέρ ενός "ανεξάρτητου" εξωτερικού συμβουλίου με διορισμένο "πρύτανη-διευθυντή" ενώ τα υπάρχοντα όργανα διοίκησης έχουν πλέον δευτερεύοντα ή διακοσμητικό ρόλο. Η είσοδος των εξωπανεπιστημιακών παραγόντων στο Συμβούλιο Διοίκησης δε φαίνεται να διασφαλίζει την αξιοκρατία.

Στο κείμενο Διαβούλευσης, στη σελ. 12, αναφέρεται ότι οι Πρυτάνεις και αντίστοιχα οι Πρόεδροι «επιλέγονται από το Συμβούλιο μετά από διεθνή πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος και τη γνώμη του ακαδημαϊκού προσωπικού του ιδρύματος». Ποιος θα τους κρίνει, ποιος θα πιστοποιεί την επάρκεια των κριτών και βάσει ποιών κριτηρίων; Πως σε όλη αυτή τη διαδικασία εντάσσεται η παράμετρος που αφορά την ελληνική πραγματικότητα; Δε λέτε τίποτε για τον τρόπο έκφρασης της «γνώμης» αυτής και το παραπέμπετε στη διαβούλευση.

(Εδώ με διακόπτει η Διαμαντοπούλου και μου λέει «εσείς τι προτείνετε;» και της απαντώ «εμείς δεν ασκούμε εξουσία, εσείς θα προτείνετε και εμείς θα κρίνουμε»).

Φαίνεται πως ο διορισμός μελών του Συμβουλίου Διοίκησης έναντι της εκλογής, όπως ισχύει σήμερα, έρχεται σε σύγκρουση με το άρθρο 16 του Συντάγματος που αφορά στην κατοχύρωση του αυτοδιοίκητου των Ιδρυμάτων.

Επίσης, καταργεί τα Τμήματα ως βασική ακαδημαϊκή μονάδα και αναβαθμίζει τις Σχολές όπου επιπλέον θα εισάγονται για ένα έτος οι φοιτητές και μετά θα

επιλέγουν "πρόγραμμα σπουδών" (προσοχή, όχι Τμήμα). Αυτό διαλύει την ενότητα του γνωστικού αντικείμενου και ουσιαστικά σχετικοποιεί τελείως και το πτυχίο.

Το ζήτημα σχετικά με τις βαθμίδες του προσωπικού μπορεί να συζητηθεί αλλά πρέπει να υπάρχει μια πλήρης και αναλυτική πρόταση.

Ειδικά για τα ΤΕΙ, φαίνεται ότι υπάρχει μια τάση υποβάθμισης, σε αντίθεση με τη μέχρι τώρα πορεία σύγκλισης με τα Πανεπιστήμια.

Στο κείμενο Διαβούλευσης, στη σελ. 10, αναφέρεται ότι «το Συμβούλιο κάθε ιδρύματος είναι απαραίτητο να απολαμβάνει την εμπιστοσύνη όλης της ακαδημαϊκής κοινότητας του ιδρύματος, της πολιτείας, της κοινωνίας». Όμως η μεταρρύθμιση δεν μπορεί να προχωρήσει με αντιπάλους την ακαδημαϊκή κοινότητα και τους φοιτητές (που στη φάση αυτή φαίνεται να τους εξαιρεί αλλά μεταθέτει όλα τα θέματά τους στους εσωτερικούς κανονισμούς που θα φτιάξουν τα εξωτερικά συμβούλια που θα διορίσουν). Η διαβούλευση δεν μπορεί να προχωρήσει με ασφυκτικό τρόπο. Θέλει χρόνο και κανείς δεν πρέπει να πιέζει, είτε για πολιτικούς είτε για προσωπικούς λόγους, για τόσο βιαστικές αλλαγές. Ας εφαρμοστούν και αξιολογηθούν πρώτα οι αλλαγές που είχαμε μόλις πριν δύο χρόνια και μετά προχωράμε σε νέες.